

STANOWISKO
XX Zgromadzenia Ogólnego
Związku Powiatów Polskich
Ossa, 1 czerwca 2016 r.

w sprawie koniecznych zmian w zakresie dysponowania przez samorządy środkami Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Związek Powiatów Polskich zwraca się z apelem o przegląd rozwiązań prawnych dotyczących sposobu rozdysponowywania środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na zadania realizowane przez powiaty i podjęcie stosownych prac legislacyjnych, które pozwolą na bardziej racjonalny podział środków finansowych.

Zgodnie z art. 48 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych powiaty otrzymują środki PFRON na realizację określonych zadań lub rodzajów zadań. Algorytm przekazywania środków określa rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 maja 2003 r. w sprawie algorytmu przekazywania środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych samorządom wojewódzkim i powiatowym. Zgodnie z upoważnieniem do wydania rozporządzenia algorytm winien uwzględniać m.in. liczbę osób niepełnosprawnych. W samym rozporządzeniu liczba ta jest ustalana na podstawie dostępnych danych Głównego Urzędu Statystycznego. Ostatnio dostępne dane GUS pochodzą z 2011 r. z przeprowadzonego Narodowego Spisu Powszechnego. W porównaniu do 2002 r. zastosowano inną metodę zbierania danych. Oparto się o administracyjne bazy danych oraz informacje uzyskane w ramach spisu reprezentacyjnego, co oznacza, że nie wszystkim Polakom zostały zadane pytania o niepełnosprawność, a dane zostały uogólnione na całą populację. Ponadto z uwagi na dobrowolny charakter pytań duża grupa respondentów odmówiła udzielenia odpowiedzi na pytanie. W konsekwencji znacznej rozbieżności pomiędzy rzeczywistą liczbą osób niepełnosprawnych zamieszkujących dany powiat a danymi prezentowanymi przez GUS, osoby niepełnosprawne nie mają zapewnionego równego dostępu do usług i świadczeń publicznych. Zwracamy uwagę, że być może bardziej wiarygodnym i aktualnym źródłem informacji są dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz dane powiatowych zespołów ds. orzekania o niepełnosprawności.

Kolejnym problemem jest szacowanie na potrzeby wyliczenia wysokości środków liczby osób niepełnosprawnych bezrobotnych i osób niepełnosprawnych poszukujących pracy na podstawie danych pochodzących z tzw. bezrobocia rejestrowanego. Tymczasem jak wskazują powiaty, niepełnosprawni mieszkańcy wsi, ze względu na ograniczenia wynikające z samej niepełnosprawności oraz większe trudności komunikacyjne dużo rzadziej rejestrują się w urzędach pracy, niż mieszkańcy miast. Skutkiem tego powiaty, na obszarze których przeważają głównie tereny wiejskie otrzymują mniejsze środki.

Następna kwesta dotyczy procedury obsługi wniosków składanych przez osoby niepełnosprawne. Zgodnie z §6 rozporządzenia w sprawie algorytmu przekazywania środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych samorządom wojewódzkim i powiatowym zarząd Funduszu informuje samorząd powiatowy o wielkości środków Funduszu określonych algorytmem, przypadających danej jednostce na realizację w danym roku zadań. Informacja przekazywana jest w terminie 30 dni od dnia złożenia sprawozdań rzeczowo-finansowych sporządzanych w trybie art. 35c ust. 2 ustawy za okres IV kwartału roku poprzedniego, nie wcześniej jednak niż przed opublikowaniem ustawy budżetowej na dany rok. Powyższe w praktyce oznacza, że rada powiatu

działając na podstawie art. 35a ust. 3 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych będzie mogła podjąć uchwałę w przedmiocie podziału środków PFRON nie wcześniej niż na przełomie lutego/marca danego roku budżetowego.

Tymczasem zgodnie z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych wniosek o dofinansowanie ze środków Funduszu osoba uprawniona składa w terminie do dnia 30 listopada roku poprzedzającego realizację zadań. Właściwa jednostka organizacyjna samorządu terytorialnego rozpatruje wniosek w terminie 30 dni od dnia złożenia kompletnego wniosku. Wniosek o dofinansowanie usług tłumacza języka migowego lub tłumacza-przewodnika rozpatrywany jest niezwłocznie, nie dłużej jednak niż w terminie 7 dni od dnia złożenia kompletnego wniosku.

W konsekwencji, jeżeli kierownik jednostki powiatu właściwy do załatwienia wniosku dotrzyma terminu, o którym mowa w powołanym przepisie rozporządzenia w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, naruszy równocześnie art. 35a ust. 3 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych tj. wejdzie w ustawowe kompetencje rady powiatu w zakresie decydowania o przeznaczeniu środków PFRON; jeżeli z kolei decyzje zostaną podjęte po przyjęciu przez radę powiatu wymaganej ustawą uchwały, naruszony zostanie termin załatwienia sprawy określony w przywołanym przepisie rozporządzenia. W naszej ocenie rozporządzenia są wydawane w celu umożliwienia wykonania ustawy, a normy w nich zawarte nie mogą prowadzić do faktycznego zniesienia kompetencji ustawowych przyznanych organom administracji publicznej. Przepisy w tym zakresie winny być spójne.

Przewodniczący
XX Zgromadzenia Ogólnego
Związku Powiatów Polskich

Ludwik Węgrzyn